

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

NAIH nyilvántartási szám: 40689

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-4830/2017. számú ügyben

Előadó: dr. Szajbély Katalin

Érintett szerv: Nemzetgazdasági Minisztérium

2017.

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-4830/2017. számú ügyben**

Előadó: dr. Szajbély Katalin

Az eljárás megindítása

Egy magánszemély a lakásépítési kedvezmény szabályozásával összefüggő panasszal fordult hozzám.

A beadványozó leírta, hogy 2007-ben férjével lakásépítési kedvezményt vettek igénybe családi házuk építéséhez, megelőlegező kölcsön formájában, két születendő gyermek vonatkozásában. A gyermekvállalásra rendelkezésre álló határidő 2017. július 31. volt, mindazonáltal e határidő alatt szándékuk ellenére mindössze egy gyermekük született meg. A panaszos 2009 óta összesen négy sikertelen terhességen esett át, a beadvány írásának időpontjában is kivizsgálás alatt állt. Leírta, hogy a velük történtek fényében nem tartja érthetőnek, hogy a jogszabály kizárólag a reprodukciós eljárásokban való sikertelen részvétel esetköreivel összefüggésben tartalmaz mentesülési lehetőséget, csak ilyen esetben tekintenek el az állam által megfizetett kamatok és más költségek megfizetésétől. Állásfoglalásomat kérte, hogy van-e bármilyen megoldás, amely mentesti őket, és más, hasonló helyzetben lévő családokat a kamatok, egyéb költségek visszafizetése alól.

A beadványt és a kapcsolódó jogszabályi rendelkezéseket tanulmányoztam. Megállapítottam, hogy a lakáscélú állami támogatásokról szóló 12/2001. (I. 31.) Korm. rendelet 5/A.§ (11) bekezdés a)-b) pontjai arra az esetre rendelkeznek a kamat és egyéb költségek megfizetése alóli mentesülésről, ha a gyermekvállalás az emberi reprodukciós eljárások során vagy azokkal összefüggésben hiúsult meg.

Figyelemmel arra, hogy a beadvány alapján nem volt kizárható, hogy a sérelmezett jogszabály természetes személyek pontosan meg nem határozható, nagyobb csoportját érintő, az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében biztosított egyenlő bánásmód követelményével összefüggő visszasságot okoz, annak kivizsgálására az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 18. §. (4) bekezdése alapján, hivatalból indítottam vizsgálatot, melynek során a nemzetgazdasági minisztertől kértem tájékoztatást. (A beadványozót egyidejűleg arról tájékoztattam, hogy a hatályos jogszabályok alapján visszafizetési kötelezettségük fennáll.)

Az érintett alapvető jogok és alkotmányos alapelvek

- az egyenlő bánásmód követelménye (*Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdés: „Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”*)

Alkalmazott jogszabályok

- a lakáscélú állami támogatásokról szóló 12/2001. (I. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm.rend.)

A megállapított tényállás

A Korm.rendelet 5/A. § rendelkezik a lakásépítési kedvezmény megelőlegező támogatás formájában történő igénybeviteléről. Az (1) bekezdés értelmében a fiatal házaspár az önerő növelése érdekében kérheti a kedvezményre jogosító feltételek fennállása esetén a kedvezmény

kölcsönként történő megelőlegezését (a továbbiakban: megelőlegező kölcsön). A (2) bekezdés kimondja, hogy a gyermektelen fiatal házaspár két születendő gyermek, egygyermekes fiatal házaspár további egy születendő gyermek vállalása esetén hitelintézet útján – a hitelintézet által megfelelőnek minősített ingatlanfedezet biztosítása esetén – jogosult a megelőlegező kölcsön igénybevételére. A gyermekvállalás teljesítésére vonatkozó határidő, egyben a megelőlegezés időtartama – (2d) bekezdés figyelembevételével – egy gyermek esetében 4 év, két gyermek esetében 8 év. A gyermekvállalás határidőig történő igazolt teljesítése esetén a megelőlegező kölcsön összegét az állam a hitelintézet részére közvetlenül megfizeti; ezzel az igénylő házaspár a kedvezményt igénybe vevőnek minősül.

A beadványozó férjével lakásépítési kedvezményt vett igénybe, megelőlegező támogatás formájában, két születendő gyermek tekintetében. 2009 óta összesen öt alkalommal volt várandós, azonban csak egy várandóságából született gyermekük, 2014 júliusában. Ezt követően 2017 januárjában ismételten teherbe esett, ám a magzatot sajnos ismét elveszítette, kivizsgálás alatt áll, a következő teherbe eséséig várakoznia javasolt, a gyermekvállalásra nyitvaálló határidő mindazonáltal 2017 júliusában lejárt.

A Korm.rend. 5/A.§ (11) bekezdés a)-b) pontjai azokra az esetekre rendelkeznek a kamat és egyéb költségek megfizetése alóli mentesülésről, ha a gyermekvállalás az emberi reprodukciós eljárások során vagy azokkal összefüggésben hiúsult meg.

A nemzetgazdasági miniszterhez címzett megkeresésemben arra a kérdésre kerestem a választ, hogy a *hatályos jogszabályok figyelembevételével van-e, és ha igen, milyen módon lehetőség arra, hogy az önhibájukon kívül gyermekvállalási ígéretüknek eleget tenni nem tudó családok is mentesülhessenek a megelőlegező kölcsön tőkeösszegén túlmutató költségek megfizetése alól. Amennyiben erre nincs lehetőség, úgy milyen jogalkotói szándék, indok áll a szabályozásban megjelenő megoldás mögött, amely kizárólag az emberi reprodukciós eljárásokkal összefüggésben teszi lehetővé a mentesülést, illetve lát-e lehetőséget a tárca mentesülési lehetőségek méltányos kiterjesztésére.*

A nemzetgazdasági miniszter a következő tájékoztatást adta számomra.

Annak érdekében, hogy a gyermeket vállaló és a rendelet szerinti megelőlegező kölcsönt igénybe vevő, de a gyermekvállalást teljesíteni nem tudó házaspárok helyzete ne lehetetlenüljön el, a Korm.rend. a részleges és a teljes visszafizetés alól mentességet biztosít.

Részleges mentesítés során a költségvetés a megelőlegezés időszaka alatt a házaspár helyett az állam által a hitelintézet részére megfizetett kamatot és költséget engedi el, amely három esetben lehetséges: az emberi reprodukcióra irányuló különleges eljárások 5 alkalommal történt eredménytelen igénybe vétele; a reprodukciós eljárás során vagy annak megkezdése előtt a kezelést kizáró egészségügyi ok felmerülése; a férj spermogramma alapján a reprodukciós eljárások nem lehetnek eredményesek.

A visszafizetés alóli teljes mentesítés a kamaton és költségen kívül a tőke összegének elengedését is jelenti, ha a gyermek azért nem született meg, mert a házastársak egyike elhunyt, vagy a gyermek megszületését a házastársak egyikének megváltozott munkaképességű személlyé válása következtében nem vállalták. További teljes mentesülést megalapozó eset, ha a gyermek a terhesség 24. betöltött hetét követően halva születik, vagy a vállalt és a megszületett első gyermek súlyosan fogyatékos.

A rendelet szerint a gyermekvállalást örökbefogadással is lehet teljesíteni, ez esetben a vállalási határidő kettő évvel meghosszabbodik. Ha a gyermekvállalás bármilyen okból vér szerinti gyermekkel nem tud megvalósulni, az igénylők örökbefogadás útján is eleget tudnak tenni a kötelezettségüknek.

A miniszter válaszában hangsúlyozta, hogy a támogatás célja a gyermeket nevelő vagy vállaló családok lakhatási körülményeinek javítása volt, amely a demográfiai célkitűzések támogatása okán lehetővé tette a támogatás igénybevételét olyan házaspárok részére is, akik a szükséges gyermekekkel az igénybevétel időpontjában még nem rendelkeznek. Az igénylők előtt a szerződés megkötésekor ismertek voltak a gyermekvállalás elmaradásának következményei, így a tárca álláspontja szerint az egyenlő elbánás követelménye nem sérül, mivel a gyermekkel nem

rendelkező házaspárok olyan támogatási lehetőségekhez jutottak, amelyek egyébként csak a gyermekes családokat illették meg. A jogalkotó a megelőlegező kölcsön kamatának és költségének elengedését a meddősegi problémák esetén tette lehetővé, mivel ebben az esetben igazoltan egészségügyi akadályai vannak a gyermekvállalás teljesítésének.

A rendeletben szereplő mentesülési lehetőségek biztosításával, továbbá a gyermekvállalás örökbefogadással történő teljesítésének elfogadásával álláspontom szerint a jogalkotó – elvi szinten - megfelelő egyensúlyt teremtett a támogatási célok érvényesítése és a gyermekvállalást teljesíteni nem tudó házaspárok méltányos érdeke között. A miniszter válaszában rámutatott: a konkrét eset mindazonáltal rávilágít arra, hogy a többszöri sikertelen terhesség mögött is állhat olyan egészségügyi ok, amely miatt nem teljesíthető a gyermekvállalás, és álláspontja szerint ez utóbbi körülmény is megalapozhat az emberi reprodukciós eljárások sikertelenségéhez hasonló mentesítési feltételt.

A miniszter válaszát azzal zárta, hogy megkeresésem alapján megvizsgálja annak a lehetőségét, hogy milyen módon lehetne kiterjeszteni a mentesítés lehetőségét a hasonló gondokkal küzdő házaspárokra is, figyelembe véve, hogy egyúttal ne legyen lehetőség a visszaélésre.

A vizsgálat megállapításai

I. A hatásköröm tekintetében

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint az ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságokat az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (Ajbt.) határozza meg.

Az Ajbt. 18. § (1) bekezdésének a) pontja szerint az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint közigazgatási szerv tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár (visszásság), feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Ajbt. 18. § (4) bekezdése szerint az alapvető jogok biztos a hatóságok tevékenysége során felmerült, az alapvető jogokkal kapcsolatos visszásság megszüntetése érdekében hivatalból eljárást folytathat. A hivatalbóli vizsgálatot egy magánszemély jelzése is megalapozhatja.

Az ombudsman számára egy adott jogi szabályozás alapjogi aspektusú vizsgálatára, valamint a jogszabályok hiányosságaival, tartalmi hibáival összefüggő intézkedések megfogalmazására a törvény lehetőséget teremt. A *preventív alapjogvédelemre is hangsúlyt helyező ombudsmáni gyakorlat* alapján a biztos mandátuma keretei között marad akkor, amikor az alapjogi aspektusú vizsgálatához nélkülözhetetlen módon, a konkrét alapjogsérelmek és ezen alapuló panaszok megelőzése érdekében áttekinti a releváns jogi szabályozást, feltérképezi és jelzi a jogalkotásért felelős szervek irányába a felmerülő aggályokat.

Az Ajbt. 37.§ értelmében, ha az alapvető jogok biztos a álláspontja szerint a visszásság valamely jogszabály vagy közjogi szervezetszabályozó eszköz felesleges, nem egyértelmű vagy nem megfelelő rendelkezésére, illetve az adott kérdés jogi szabályozásának hiányára vagy hiányosságára vezethető vissza, a visszásság jövőbeni elkerülése érdekében javasolhatja a jogalkotásra vagy a közjogi szervezetszabályozó eszköz kiadására jogosult szervnél a jogszabály vagy közjogi szervezetszabályozó eszköz módosítását, hatályon kívül helyezését vagy kiadását, illetve a jogszabály előkészítőjénél jogszabály előkészítését.

II. A vizsgált alapjogok tekintetében

Az alapvető jogok biztos a egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggés-rendszer feltárása során *autonóm, objektív módon*, kizárólag *alapjogi érvek* felsorakoztatásával és összevetésével

tesz eleget az Alaptörvényben kapott mandátumának. Álláspontom szerint az ombudsman akkor jár el helyesen, ha következetesen, zsinórmértékként támaszkodik az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint az egyes alapjogi tesztekre.

Az Alaptörvény XV. cikkének (2) bekezdése rögzíti az egyenlő bánásmód követelményét. E rendelkezés értelmében Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja. Az Alkotmánybíróság ma is helytálló megállapítása értelmében „a megkülönböztetés tilalma arra vonatkozik, hogy a jognak mindenkit egyenlőként (egyenlő méltóságú személyként) kell kezelnie, azaz az emberi méltóság alapjogán nem eshet csorba.[...]” (9/1990. (IV. 25.) AB határozat) Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a hátrányos megkülönböztetés tilalma a jogrendszer egészét átható alkotmányos alapelveként nyert értelmezést, szoros összefüggésben az emberi méltósághoz való joggal. Alapvető elv, hogy nem minden megkülönböztetés tilos, csak az egyenlő méltóságú személyként kezelés követelményét sértő megkülönböztetés.

Az Alkotmánybíróság gyakorlatában, ha a megkülönböztetés valamely alapjog vonatkozásában áll fenn, a testület annak alkotmányosságát az alapjog-korlátozás általános tesztje, a szükségesség-arányosság teszt alapján vizsgálja. Amennyiben a megkülönböztetés nem alapjogra vonatkozik, a testület az ésszerűségi tesztet alkalmazza. E teszt gyakorlatilag két elemből, az összehasonlíthatósági- és az indokolhatósági próbából áll.

Az összehasonlíthatósági próba azt jelenti, hogy csak az azonos helyzetben lévők között merülhet fel a hátrányos megkülönböztetés tilalmának megsértése. Alkotmányellenes diszkriminációról csak akkor lehet szó, ha valakit, vagy valamilyen csoportot más, azonos helyzetben lévő jogalannyal vagy csoporttal történt összehasonlításban kezelnek hátrányosabb módon. Amennyiben megállapítható, hogy azonos csoportba tartozó jogalanyokról van szó, akkor azt kell vizsgálni, hogy a megkülönböztetés ésszerű indokon nyugszik-e, vagyis a különbségtétel igazolható-e, van-e ésszerű indoka, nem önkényes-e a megkülönböztetés.

Az Alkotmánybíróság számos döntésében vizsgálta a különböző állami juttatások (támogatások, adókedvezmények) alkotmányosságát. A testület a 11/2003. (IV. 9.) AB határozatában is kimondta, hogy nincs senkinek joga arra, hogy ilyen, úgynevezett *ex gratia* juttatás meghatározott formájában részesüljön. Az *ex gratia* juttatásoknál a jogalkotót széleskörű mérlegelési jog illeti meg mind a jogosulti kör, mind a juttatás mértéke és egyéb jellemzője meghatározása tekintetében. Ha a jogalkotó nem jogi igényeket elégít ki, tehát nem eleve jogosultakat különböztet meg, a megkülönböztetés korlátja a pozitív diszkrimináció elvi határa: az egyenlő méltóságú személyként való kezelés feltétlen betartása, illetve az Alkotmányban megfogalmazott alapjogok meg nem sértése. Ezen belül csak az követelhető meg, hogy a nem egyenlő kezelésnek ésszerű oka legyen, azaz ne minősüljön önkényesnek. (16/1991. (IV. 20.) AB határozat) Sem a jogegyenlőség alkotmányos követelményéből, sem a diszkrimináció tilalmából nem következik, hogy az állam célszerűségi, gazdaságossági, jogtechnikai, méltányossági, az eltérő társadalmi helyzetekre figyelemmel levő egyéb szempontok szerint a jogok és kötelezettségek jogalkotási úton való megállapítása során a személyek között ne különböztethetne, ha ezzel egyébként alkotmányos követelményeket nem sért.

III. Az ügy érdeme tekintetében

A lakásépítési kedvezmény mint állami támogatás *ex gratia* juttatásnak minősül. A jogalkotót széleskörű mérlegelési jog illeti meg mind a jogosulti kör, mind a juttatás mértéke és egyéb jellemzői meghatározása tekintetében. Mérlegelési joga csak legvégső esetben, akkor korlátozható, ha a nem egyenlő kezelésnek nincs ésszerű oka, azaz az önkényes. A visszafizetés alóli mentesülés esetkörei meghatározása tekintetében a jogalkotónak a fentiekből eredően

szintén *széleskörű mérlegelési lebetősége* van – a mentesülés mindaddig megfelel az alkotmányos követelményeknek, amíg a mentességben részesülők kiválasztása során a jogalkotó ésszerű indokokat követ, és nem sérti más, összehasonlítható helyzetben lévő személyek egyenlő méltóságú személyként kezeléshez fűződő jogát.

Amint azt a miniszter válaszában hangsúlyozta: a lakáscélú állami támogatások, e körben a lakásépítési kedvezmény célja a gyermeket nevelő vagy vállaló családok lakhatási körülményeinek javítása volt, amely a demográfiai célkitűzések támogatása okán lehetővé tette a támogatás igénybevételét olyan házaspárok részére is, akik a szükséges számú gyermekkel az igénybevétel időpontjában még nem rendelkeznek. Annak érdekében, hogy a gyermeket vállaló és a rendelet szerinti megelőlegező kölcsönt igénybe vevő, de a gyermekvállalást önhibájukon kívül teljesíteni nem tudó házaspárok helyzete ne lehetetlenüljön el, a rendelet a részleges és a teljes visszafizetés alól bizonyos esetkörökben mentességet biztosít. A teljes mentesülés esetköreiben (Korm.rendelet 24.§ (5) bekezdés) a családok érő legsúlyosabb tragédiákra vonatkozóan a kamaton és költségen kívül a tőkeösszeg visszafizetését is elengedik, ilyen a házastársak egyikének halála vagy megváltozott munkaképességűvé válása, a gyermeknek a terhesség 24. betöltött hetét követő halva születése vagy az első vállalt és megszületett gyermek súlyos fogyatékossága. A részleges pedig lényegében az emberi reprodukcióra irányuló eljárásokkal összefüggésben vagy azok sikertelensége esetén mentesíti az érintett házaspárt a kamatok és költségek visszafizetése alól.

A fenti esetkörökön kívül a Korm. rendelet a támogatás és járulékos költségei visszafizetése alól sem teljes, sem pedig részleges mentesülést nem enged, és *a méltányosság gyakorlását*, a fentiekben túlmutató *egyéni körülmények mérlegelését teljes mértékben kizárja*, azok bizonyos körben történő figyelembevételére kizárólag a részletfizetés tekintetében van lehetőség. A Korm. rendelet 18.§ (16) bekezdése ugyanis kimondja: „A járási hivatal, valamint Budapest Főváros Kormányhivatala hatósági jogkörében eljárva méltányossági eljárást nem folytathat le, kivéve a részletfizetés engedélyezését. A lakáscélú állami támogatás és az ahhoz járuló kamat és költség részletekben történő visszafizetése akkor engedélyezhető, ha a kérelmező igazolja, hogy a támogatás azonnali és egyösszegű megfizetése családi, jövedelmi, vagyoni és szociális körülményeire is tekintettel aránytalanul súlyos terhelést jelent.”

A jogalkotó célja világos és ésszerű, a támogatás hozzáférhetőségének és visszafizetése alóli teljes vagy részleges mentesülésnek esetkörei az igénybevevők számára előzetesen hozzáférhetőek. Mégis, amint arra panaszos beadványa is rávilágít, a gyermekvállaláshoz kapcsolódó egészségügyi körülmények, a gyermekek megszületését ellehetetlenítő akadályok az orvostudomány mai állása szerint is igen változatos és előre kevésbé kiszámítható képet mutathatnak – reálisan előfordulhat olyan élethelyzet, amikor a gyermekek megszületésére nyitva álló határidő anélkül telik el, hogy az érintett család az emberi reprodukcióra irányuló eljárást meg tudná kezdeni, vagy annak szükségessége az adott helyzetben felmerülne. A beadványozó öt várandósságából az elmúlt nyolc évben csak az egyik végződött gyermek születésével – ennek egészségügyi okai azonban nem tisztázottak. Fontos ezzel összefüggésben, hogy épp *az egyedi élethelyzetek sokszínűségére tekintettel* is csak *szűk körben lehet általános, normatív szinten különbséget tenni* a gyermekvállalást nehezítő, vagy adott határidőn belül éppen ellehetetlenítő körülmények súlyossága tekintetében.

Egyetértve a nemzetgazdasági miniszter válaszában foglaltakkal, a többszöri sikertelen terhesség mögött is állhat olyan egészségügyi ok, amely miatt nem teljesíthető a gyermekvállalás, és ez utóbbi körülmény is megalapozhat az emberi reprodukciós eljárások sikertelenségéhez hasonló mentesítési feltételt. Álláspontom szerint *a jogalkotói célt* (az önhibájukon kívül gyermekvállalási ígéretüket teljesíteni nem tudó személyek méltányos mentesítését), és egyben *az egyenlő bánásmód követelményének legteljesebb mértékű érvényesítését a Korm. rendelet hatályos rendelkezéseiben felsoroltaknál szélesebb esetkör meghatározása szolgálná* – akár taxatív módon, akár a méltányosság esetköreinek kiterjesztése útján, akár általános jogalkalmazói mérlegelést lehetővé téve, akár egy exemplifikatív felsorolással segítve azt.

A fentiek alátámasztására megjegyzendő az is, hogy míg az első gyermeknek a terhesség 24. betöltött hetét követő halva születését teljes mentesülési okként szabályozza a Korm.rendelet, addig a 23. betöltött hetet történő halva születés még részleges mentesülési okra sem adhat alapot, akkor sem, ha azt további vetélések veszik körbe, annak ellenére is, hogy a két esetkörben az elveszített gyermek szülei kétségtelenül összehasonlítható helyzetben vannak az őket ért testi-lelki traumák tekintetében. Nyilvánvalóan a jogalkotó alkotmányos mérlegelési jogkörébe tartozik, hogy mely esetköröket tekinti olyan súlyúnak, hogy teljes mentesülést kíván nyújtani az érintettek számára, a részleges mentesülés szabályozása során azonban tekintettel kell lenni az összehasonlítható élethelyzetek azonos kezelésének követelményére.

A szabályozás alkotmányosságának feltétele, hogy a jogalkotó által alkalmazott mérlegelés ne legyen önkényes, annak ésszerű oka legyen. Jelen esetben a jogalkotó által a részleges mentesülés okai vonatkozásában tett *különbségtétel a gyermekvállalás adott határidőn belül, önhibán kívüli teljesíthetlenségének okain alapul*, amelyek közül a jogalkotó csak meghatározott okokat von be a mentesülés estköreibe. E megoldás a jogalkotó szándékaitól függetlenül nem felel meg az egyenlő bánásmód követelményének, hiszen nincs tekintettel a lehetséges élethelyzetek sokszínűségére, és köztük ésszerű ok nélkül tesz különbséget. *A szabályozás tehát álláspontom szerint az Alaptörvény XV. cikkében deklarált egyenlő bánásmód követelményével összefüggésben visszásságot valósít meg.*

Intézkedésem

A jelentésemben feltárt visszásság orvoslása érdekében az Ajbt. 37. §-a alapján felkérem a nemzetgazdasági minisztert, hogy fontolja meg a lakáscélú állami támogatásokról szóló 12/2001. (I. 31.) Korm. rendelet módosításának kezdeményezését annak érdekében, hogy – akár taxatív módon, akár a méltányosság gyakorlásának megteremtése útján – kiterjesszék a támogatás visszafizetése alóli részleges mentesítés lehetőségét mindazokra a házaspárokra, akiknek a gyermekvállalásra nyitva álló határidőben önhibájukon kívül bármely egészségügyi, vagy ahhoz kapcsolódó okból nem születhetett gyermeke.

Budapest, 2017. szeptember 19.

Székely László

